

**ДОКЛАД ЗА ПРОВЕДЕН ШЕСТИ ЛИДЕРСКИ ФОРУМ В ГРАД ВАРНА С ТЕМА:
ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ВАРНА: ПОТЕНЦИАЛИ, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА, ПРИОРИТЕТИ
28-29.10.2016 Г., ХОТЕЛ „ЧЕРНО МОРЕ“, гр. Варна**

1. КОНТЕКСТ НА ДИСКУСИЯТА

1.1. Цел на доклада /подход/

Целта на настоящия доклад е да представи в резюме дискусиите и да обобщи резултатите от проведения шести лидерски форум в град Варна с тема „Перспективи за развитие на Варна: Потенциали, предизвикателства, приоритети“. Освен това докладът дава насоки (предложения) за продължаване на дейностите по проекта в конкретния регион и отправя предложения за участници в последващите форуми.

Обект на дискусията на форума бяха от една страна потенциалите на Варна в сегменти като образованието, туризма и бизнес средата, а от друга страна човешкия капитал в града като фактор на развитието; една тема, която беше заложена като гръбнак на всички дискусии, беше имиджът на Варна най-вече сред самите варненци и начините той да се подобри, въпреки засилените критики през последните години.

Основните теми на форума бяха разделени в три панела, които предварително бяха подбрани в резултат от първоначално проведената „мозъчна атака“ сред местни лидери¹ и последващите дискусии между експертите по проекта. Подбраните теми поставиха основите на програмата на форума, която беше съставена от три части (панела) със следните заглавия: „*Потенциалът на Варна – традиция, настояще и перспективен образ на развитие*“; „*Човешкият капитал на Варна – образование, предприемачество и социално развитие*“; и „*Пътят на Варна: Млади предприемачи и лични истории на успеха*“.

Всеки панел даде възможност на местни лидери от общинските власти, бизнеса, културата, предприемаческата общност, младежките и други неправителствени организации да споделят под формата на презентации добри практики, критики и предложения за по-добро сътрудничество между секторите в бъдеще. Останалите участници можеха да се изкажат по време на предвиденото време за дискусия към всеки панел.

За постигането на целта на доклада, са изпълнени следните задачи, които определят и неговата **структура и съдържание**:

- Обобщен е профилът на участниците във форума;
- Обобщени са проведените дискусии и презентации и са структурирани в групи от предложения;
- Направени са необходимите изводи от форума;
- Отправени са предложения за надграждане на постигнатите резултати;
- Дефинирани са потенциалните участници в следващите дейности по проекта.

¹ Срещата се проведе на 21.05.2015 г. в хотел „Черно море“ във Варна с тема „Кои са ресурсите за успех и перспективите за развитие и взаимодействие?“. Подробности за нея могат да бъдат прочетени в доклада към нея.

1.2. Профил на участниците

На лидерския форум в гр. Варна взеха участие 49 човека² (включително 5 членове на екипа на ИРМИ).

Въпреки многообразието от представители на различни социални, професионални, икономически и възрастови групи, участниците могат да бъдат профилирани в следните направления: възраст и обществена група, към която принадлежат.

Както и на предишните лидерски форуми, организирани от ИРМИ, по отношение на възрастта на участниците се наблюдаваше баланс между младежи (до 30-35 г.) и възрастни (над 30-35 г.). Това беше и замисъла при организирането на форума – да „сблъска“ опита на вече утвърдени обществени, бизнес и политически лидери с ентузиазма, свежестта и нестандартните идеи на младите, в процес на утвърждаване лидери. На насърчаването на младите и представянето на техните идеи беше посветен целият трети панел, където те разказаха своите лични истории на успеха и трудностите, които са срещнали по пътя.

Секторите, които представляваха участниците могат да бъдат обобщени, както следва:

- Представители на местните власти – 1
- Представители на бизнес сектора, вкл. млади предприемачи – 13
- Представители на търговски камари и др. професионални организации – 10
- Представители на академичните среди и образователните институции – 3
- Представители на неправителствения сектор, културни дейци, журналисти и активни граждани – 17

Горното групиране е прекалено общо, защото една част от участниците са активни в повече от един сектор, и в този смисъл е по-скоро условно, но дава първоначална представа за типовете участници във форума.

2. ОСНОВНИ ГРУПИ ИДЕИ, ПРЕДЛОЖЕНИ (И ДИСКУТИРАНИ) ОТ УЧАСТНИЦИТЕ

Форумът беше организиран по такъв начин, че да бъдат чути виждания на лидери от възможно най-широк кръг обществени групи във Варна и областта – групи, които напоследък се изявяват в живота на града с видими и успешни инициативи.³ Основният по-общ извод, който може да се направи от събитието е, че по-активните социални групи и отделни личности/лидери в града знаят малко една за друга, като това е особено изразено по възрастов признак. Например утвърдени представители на журналистическата гилдия и някои от неправителствения сектор не подозираха и бяха впечатлени от съществуващата и устойчива „екосистема“ от млади предприемачи (стартъпи), инициативи и събития. В същото време повечето участници бяха въодушевени от успехите на Медицинския университет във Варна при привличането на чуждестранни студенти и развитието на базата му.

² Всички участници и техните координати могат да бъдат проследени от специално направения списък.

³ Темите на презентациите и изложенията на участниците могат да бъдат проследени в официалната програма на събитието. Подробни бележки от цялото събитие са водени в отделен документ.

Откриването започна с констатацията, че все повече се върши във Варна, отколкото се говори, като и настоящият форум е пример за това, давайки възможност на изявени лидери в много сфери в града да установят контакт и планират общи дейности помежду си. Друг пример за реално случващ се напредък е огромният брой чужденци във Варна, дори зимно време, в лицето на множеството нови западноевропейски и руски студенти в Медицинския университет. След това в презентацията беше представена една по-обща картина на реалностите за Варна, противопоставени на възприятията за нея: от гледна точка на регионалните, националните и европейските програми за развитие.

Първият панел, чрез презентации и дискусия в четири основни посоки, даде на участниците един задълбочен поглед върху потенциалите на Варна като град. Първо беше засегната пряко темата, която служеше за гръбнак на форума – образът на града за самите му жители, а впоследствие и за гостите. Представителят на община Варна в Брюксел говори за опитите на града да се пребранира чрез промяна на бизнес средата, основаване на т.нар. co-working пространства, и инициативи като „Варна – Европейска младежка столица 2017“, клъстера „Варна – град на иновациите“ и акселератора за инвестиции. На второ място бяха представени възможностите за преформулиране на приоритетите в туризма на Варна на базата на благоприятния огромен растеж в сектора през последната година (около 30%): въздържане от строежи на огромни хотели, наблягане на малки такива, собствена реклама на предлагащите услуги, развитие на инфраструктурата (най-вече въздушния транспорт) и онлайн услугите, преодоляване на сезонността. Третата презентация даде три сектора в развитието на града като пример за благоприятстващи бизнес средата: собствената реклама в туризма; търговията и излизането на местни търговски вериги (и онлайн такива) извън местния на националния и европейски пазар; и предприемачеството (стартъп обществото). Последен говори варненски културен деец, който обясни как запазването на архитектурните паметници (стари къщи) в града вече е приоритет в работата на общината, благодарение на основаването на обществен съвет с местни неправителствени организации, и как това е един от големите потенциали за развитие тук.

Вторият панел беше озаглавен „Човешкият капитал на Варна – образование, предприемачество и социално развитие“. Представител на Медицинския университет говори за впечатляващите успехи на учреждението като фактор за икономическото развитие на града: привличане на студенти от чужбина, инвестиции в наука и технологии, сътрудничество с водещи партньори от цял свят. Директорът на може би най-успешното средно училище в града – Математическата гимназия, сподели за тайната на успеха на т.нар. иновативни училища и за бъдещето на този тип образование на фона на намаляващия интерес за езиковите гимназии. Изключителен интерес предизвика представянето на един от стожерите на социалното предприемачество във Варна – Социалната чайна и нейният успех в използването на човешкия потенциал – от ангажиране на деца в неравнопоставено положение до изграждане на действащо co-working пространство, даващо заетост на хора според уменията им, а не според стриктно обявени конкурси за работни места. Най-много въпроси и най-оживена дискусия възбуди презентацията на действащата екосистема от предприемачи (стартъпи) и инициативи на младите във Варна на представител на ИТ сектора, върнал се да живее и работи в града преди няколко години след образоването си в Европа и Нова Зеландия. Той сподели, че на този етап тази система от малки фирми, организации с нестопанска цел и просто събития успява да

привлича пари да се самоиздържа и е напълно устойчива. Тя косвено подпомага града, като привлича предприемачи и създава работни места и вярва у младите хора.

Третият панел, както и на предишните Лидерски форуми на ИРМИ, беше посветен на примерите за успех на отделни хора, добрите практики и най-вече – на младите. Говориха екодейци за успешните си инициативи в града и за идеите си за устойчивото му развитие; архитекти за конкретни си идеи за едно атрактивно градоустройство; току-що пробиващи млади бизнесмени в сферата на онлайн търговията, ИТ, изобретателството, рекламата, както и хора с успешни инициативи като блогъри или в сферата на изкуството.

След всеки от панелите имаше адекватно време за отворена и пълноценна дискусия на базата на направените презентации. Изразиха се множество допълнителни идеи във всяка сфера, както и критики към направени констатации. В крайна сметка се получи разгорещен дебат, който доведе и до определени общи заключения, с полза за всички участници, което и беше целта на организаторите. Следва анализ на взаимодействието между основните обществени групи, застъпени на форума – местна власт, бизнес, граждански сектор и образование.

2.1. Диалог между местна власт и бизнес

На форума направи впечатление желанието на община Варна да работи с младите предприемачи в рамките на общи инициативи като „Варна – Европейска младежка столица 2017“, акселератора за развитие, както и да подкрепя развитието на набиращата скорост стартър екосистема. Има добър диалог и с представителите на браншовите и професионалните организации от по-старите поколения, както и желание за съвместно организиране на бизнес форуми по определени сектори. За това Лидерският форум на ИРМИ във Варна може би директно ще допринесе, след като изявено желание за сътрудничество между млад предприемач и представители на общината беше скрепено с план за конкретни стъпки за организиране на такъв секторен форум. Общината освен това подпомага едрия бизнес индиректно, след като многобройни инвестиции в инфраструктурата на града в последните години придобиват лице.

2.2. Диалог между местна власт и граждански сектор

Впечатлението от форума е, че този диалог не е на ниво. Доста критики бяха отправени от страна на еко организации по адрес на плановете за устойчиво развитие на Варна. Положителен пример обаче е взаимодействието в рамките на гражданския съвет за запазване на културното наследство на града, където всички решения на общинския съвет в тази насока се обсъждат предварително.

2.3. Диалог между бизнес и образование

Изключително позитивни практики бяха споменати, като иновативния тип училище (Математическата гимназия) и най-вече съвместните инициативи и инвестиции на Медицинския университет с различни корпоративни структури. Работи се много по съвместни проекти за нови технологии в областта на ИТ и здравеопазването, за което основна заслуга имат МУ и екосистемата от млади предприемачи във Варна.

2.4. Диалог между бизнес и граждански сектор

Стана дума за успешно сътрудничество в областта на социалното предприемачество между Социалната чайна и различни големи компании. Освен това, както беше споменато, в рамките на варненската стартър екосистема влизат различни по своя характер елементи, основните от които са малки и средни компании и граждански организации, и те работят заедно по редица проекти.

2.5. Диалог между граждански сектор и образование

Беше установено нарастващо взаимодействие между образователни институции в средното образование (МГ) и млади неправителствени организации, насочени към децата.

2.6. Диалог между местна и централна власт

Представителите на общината потвърдиха за успешно взаимодействие със София и Брюксел, но основен минус на Варна остава отдалечеността ѝ от София и Пловдив и липсата на адекватна инфраструктура. Големи надежди се възлагат на възобновяването на нискотарифните полети между столицата и града.

3. ИЗВОДИ ОТ ФОРУМА

Тезите и мненията, които се очертаха като споделени от повечето участници на форума, бяха следните:

Първо, забелязва се една нова енергичност в града, особено сред младата предприемаческа общност, която напълно опровергава представата за Варна от няколко години насам за западащ град (благодарение на различни задушаващи фактори). Това е и част от основния проблем, заложен при организацията на този форум на ИРМИ: как имиджа на града може да бъде подобрен сред самите варненци, а и сред останалите, така че да отговаря реално на потенциалите и възможностите му. Налага се мнението, че ключов начин това да се случи е пребрандирането и популяризирането на Варна като успешен и притегателен университетски център и дом на процъфтяваща екосистема за млади предприемачи, инициативи, културни събития.

Второ, съществува ясно разделение между поколенията от лидери в града и незнанието на една или друга успешна социална група за дейностите и успехите на друга. В този смисъл набиращите скорост co-working пространства, а и инициативи като самия форум на ИРМИ, допринасят за опознаването на тези групи и за учестените и плодотворни контакти помежду им.

Трето, на форума стана ясно, че хипотезата за „задушаващото“ въздействие на групировката ТИМ върху града от десетина години, в този момент вече не е чак в такава степен вярна. Захватът продължава под формата на принудително назначаване на финансови директори в някои успешни компании, но като цяло младите предприемачи не възприемат ТИМ като инхибиращ фактор.

Четвърто, Варна е осезаемо отдалечена и дори леко изолирана от други центрове на страната като София и Пловдив. Лошата инфраструктура и монопола върху полетите до София допринасят за това. Въпреки това, спокойствието на града и близостта на морето се отчитат като положителни фактори сред множество малки и подвижни бизнеси. Както беше споменато, очаква се и възобновяване на нискотарифните полети от София.

4. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА НАДГРАЖДАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Предвид развитието на дискусиата в регионалния форум и предложенията направени от участниците, предварителната работна среща и възможностите, с които разполага ИРМИ могат да се отправят следните препоръки за надграждане на резултатите, като проекти:

- Насърчаване и координиране на вече заявената от участниците инициатива за съвместно организиране на бизнес форуми по сектори;
- Сътрудничество от страна на ИРМИ с екосистемата от млади предприемачи като най-перспективна и активна общност в града и реален фактор за неговото развитие.

5. ПОДБОР НА УЧАСТНИЦИ ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА РАБОТАТА ПО ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА ПРОЕКТА

С оглед активността на хората, участвали във форума, и отчетените слабости на участниците, е целесъобразно на следващ етап при конкретните застъпнически дейности да бъдат поканени:

- Биляна Раева – Община Бургас;
- Димитър Димитров – Inbound.bg;
- Галин Желязков – Beehive;
- Мая Донева – Социална чайна;
- Димитър Василев – Български бизнес форуми;
- Димитър Радев – gariv.bg;
- Жулиан Начев - архитект;
- Елена Бангиева - журналист;
- Галина Тодорова – собственик на хотел;
- Емануела Мутафова – Медицински университет.

Съставил:

Стефан Ралчев

14.12.2016 г.